

Keywords: terms system of professional text, communicative intentions of agrarian engineer, improving another language culture, terms system stage studying, professional communication, tolerance of speaking, speech culture, professionally oriented English language

УДК 811.111.001.4: 630*:81'373

ЗАПОЗИЧЕННЯ В АНГЛОМОВНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Л. Т. МИКЛАШ, викладач,
Національний лісотехнічний університет України
E-mail: lmyklash@mail.com
ORCID:0000-0003-0190-1639

Анотація. Розглянуто етимологічні аспекти запозичених термінів англomовної термінології лісового господарства, досліджено їх семантику, визначено типологію одиниць, проаналізовано особливості вживання. Вивчення джерел і шляхів запозиченої лексики та її функціонування допомагає виявити увесь семантичний спектр вживання терміна у фаховій мові. Аналіз запозиченої лексики показав, що для досліджуваної термінології характерна етимологічна неоднорідність. У процесі становлення та розвитку лісівничої науки та практики галузева термінологія збагачувалася чужомовними запозиченнями, значна кількість яких є латиномовного походження. Латинська мова була провідною мовою науки попередніх століть, тож традиційно нові поняття найменувалися позиченими елементами класичних мов. Деякі запозичення засвоювалися не безпосередньо з латинської, а через французьку, або створилися на німецькому чи італійському мовному ґрунті. Лівову частку становлять латинські запозичення, значно менше французьких, грецьких, німецьких, італійських та ін. На сучасному етапі розвитку англomовної термінології лісового господарства творення нових термінів відбувається здебільшого за традиційними моделями словотвору англійської мови на основі вже запозичених морфем чи у поєднанні з питомими загальноновживаними лексемами. Перспективним для подальших досліджень у цьому напрямі є аналіз семантики мовних одиниць в англomовній термінології лісового господарства та порівняльний аналіз відповідних термінів у суміжних галузевих терміносистемах.

Ключові слова: запозичення, семантика, термін, лісове господарство

Актуальність. Галузева термінологія лісового господарства, основу якої становить питома загальноновживана лексика, поповнює свій мовний фонд шляхом запозичень, одним зі «способів заповнення лакун», якщо слово однієї мови не має адекватного відповідника в іншій [3, с. 103]. Вивчення, опис та аналіз семантики термінів, зокрема запозичених, є одним з аспектів дослідження галузевих терміносистем.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. До етимології звертаються практично всі мовознавці, які вивчають семантику та функціонування загальнономовної та спеціальної лексики. Дослідження запозичених одиниць

представлено у працях як провідних зарубіжних науковців (L. Lipka, J. Saeed та ін.), російських (М. А. Кронгауз, И. М. Кобозева, С. В. Гринев-Гриневич та ін.), так і українських (М. П. Кочерган, Т. Р. Кияк, І. М. Кочан, Л. Д. Малевич, С. І. Вовчанська, М. Я. Саламаха та ін.).

Мета дослідження полягає у представленні етимологічної характеристики запозиченої лексики у словниковому складі англomовної термінології лісового господарства. Завданням дослідження є з'ясувати семантичні особливості запозичень, встановити їхню типологію та функціонування. Наукова новизна розвідки полягає у виробленні комплексного підходу до лінгвопрагматичної характеристики англomовних термінів лісового господарства.

Матеріалом дослідження слугували терміни лісового господарства, які ввійшли до авторського англо-українського словника [7], а також вибрані з фахових збірників, автентичних текстів наукової літератури, монографій, спеціальних галузевих видань, інтернет-ресурсів з лісової проблематики, що представлені у переліку джерел ілюстративного матеріалу. З-поміж спеціальних лінгвістичних методів для опису і характеристики запозичень застосовуємо *описово-аналітичний* метод.

Результати дослідження. Потреба номінації нових реалій, зумовлених науково-технічним поступом, сучасними технологіями чи суспільними інтеграційними процесами, спричинює появу запозичених чи створення нових термінів [1, с. 192]. Погоджуємося з думкою, що головною причиною запозичень є обмеженість лексичних ресурсів мови. Запозичення є ефективним способом найменування різногалузевих понять за умови використання зовнішніх ресурсів, тобто елементів інших мов. Під *запозиченням* розуміють як сам процес запозичання, так і переміщення елементів різних мовних рівнів (фонетики, семантики, лексики, морфології) з однієї мови в іншу [2, с. 113-114]. Запозичення, з огляду на високу точність відображення поняття, сприяють чіткості й оперативності викладення інформації та спрямовані на вдосконалення професійної комунікації [2, с. 118].

Розрізняють і виокремлюють *джерело запозичення* лексичної одиниці від *джерела походження* [10, с. 8]. Процес проникнення чужомовного слова у загальномовну систему чи науково-технічного поняття у галузеву сферу полягає у запозиченні терміна, яким це поняття позначене в мові оригіналу (мові-джерелі), якщо мова-позичальниця (мова перекладу) не може адекватно передати його смислове навантаження своїми питомими засобами. Запозичування терміна може відбуватися шляхом: 1) засвоєння «зовнішньої форми слова» (тобто через написання або звучання як у мові оригіналу) – *loan word*; 2) семантичного калькування морфемної структури слова (тобто через його поморфемний переклад) – *loan translation* [3, с. 110; 11, с. 194-195].

Як вказують сучасні мовознавці, запозичення термінів зумовлено: 1) відсутністю відповідників для найменування понять, нових для мови-позичальниці; 2) намаганням усунути полісемію та омонімію в термінології; 3) уточненням семантичних відтінків терміна; 4) функціонуванням у лексико-семантичній системі мови-позичальниці раніше запозичених структурно однотипних елементів, які сприяють входженню нових запозичень; 5) інтернаціональним характером запозичених термінів [9, с. 80]. Спершу запозичені одиниці позначають вузькоспецифічні ознаки предметів чи об'єктів, а згодом трансформуються та перебудовуються за внутрішніми системномовними законами (фонетичними, морфологічними, семантичними) і формують власне смислове поле, де й функціонують. Запозичення можуть бути прямими

(безпосередньо з мови-оригіналу) й опосередкованими (через посередництво іншої мови), повними і частковими [3, с. 111-112].

Питома загальноновживана мова мешканців Британських островів увібрала в себе запозичення тих народів, які мали політично-адміністративний вплив на цих територіях. З плином часу багато давніх запозичень – скандинавських (IX-XI ст. – період, що називають епохою вікінгів через завойовницькі походи скандинавів) і французьких (XI-XIV ст., так зване нормандське завоювання Англії) – ставали повсякденними і загальноновживаними, так що між ними іноді важко провести межу. Якщо мова-джерело невідома, запозичене слово можуть вважати питома національним [10, с. 246-252].

Серед скандинавських запозичень, що з часом стали словами загальнономовного вжитку, як терміни лісового господарства нині функціонують такі: **root** (корінь), **scorch** (опік листя, кори; опалювати), **winter bark scorch** (зимовий сонячний опік кори), **score** (зарубина, робити зарубину), **scobs** (стружка, тирса). Для порівняння, поруч з останньою лексемою існують питома автохтонні одиниці: **chip** (технологічна тріска, стружка); **dust** (тирса).

Домінантними одиницями терміносистеми є латиномовні лексеми: **forest, silva, arbor, plant, species, urban, conserve, habitat, nature, protect, preserve, reserve, inventory, biometry, sustain** та ін.

Лексема **forest** як франкомовне запозичення з латини виявила вельми продуктивну деривативну здатність та сформувала широке гніздо термінних одиниць: **forest, forested, forester, forestation, forestry, afforest, afforested, afforestation, deforest, deforested, deforestation, disafforest, disforest, disforestation, reforest, reforested, reforestation** [6, с. 509-510].

Іншим запозиченням є лексема **crown** (< лат. *corona*) зі значеннями 'вінець', 'корона'. Вона стосувалася головно суспільно-адміністративного устрою, але ввійшла до терміносистеми лісової галузі на позначення понять: 1) крона; 2) верхня частина дерева; 3) випуклість (гребінь) дороги; вершина дорожнього профілю. У поєднанні з іншими лексемами вона формує тематичне гніздо термінів: **spreading crown** (розлога, крилата крона), **crown class** (клас панівної породи), **crown closure** (зімкненість крон), **crown density** (щільність крони), **crown diameter** (діаметр крони), **crown fire** (пожежа верхова), **crown form** (форма крони), **crown length** (висота / довжина) крони), **crown thinning** (рубання верхове) [7, с. 17].

Лексема **taxation** (< лат. *taxare*) була введена з метою представлення оцінкової характеристики дерев (девевостану) на ділянці, визначення їх віку, приросту, об'єму, запасу деревини. Результати *таксації* в подальшому становлять основу для *обліку лісового фонду* (**forest inventory, forest biometry**). Примітним є те, що ці терміни стали інтернаціональними і засвоїлися в інших мовах за трьома типами мотивованості (фонетичним, морфологічним та семантичним) – зокрема в українській, де маємо такі самі скальковані терміни [4, с. 32-33].

На основі морфологічних засобів словотвору запозичені лексеми зумовили появу нових термінів, сформувавши свої семантичні поля. Для прикладу, **arbor** → **arboretum** (дендрарій, колекція живих дерев і кущів), **arboriculture** (лісівництво, вирощування дерев і кущів); **plant** → **plantation** (насадження), **transplant** (вирощений у шкілці саджанець, призначений для пересадження, але ще не висаджений: *трансплант*); **conserve** → **conservation** (збереження); **nature** → **natural** (природний); **protect** → **protection** (захист), **protective** (захисний); **preserve** → **preservation** (збереження недоторканості від браконьєрів); **reserve**

(заповідний); **silva** (ліс) → **silvics** (лісознавство); **silviculture** (лісівництво, лісорозведення) та ін. [7].

З огляду на статус латини як мови науки у минулі століття, спостерігаємо велику кількість запозичених терміноодиниць лісового господарства саме латиномовного походження. Це переважно терміни на позначення основних понять лісознавства, процесів, інструментарію тощо: **angiosperm** (покритонасінний), **gymnosperm** (голонасінний), **circumference** of the tree (окружність стовбура); **coniferous** (хвойний); **deciduous** (листяний); **horticulture** (декоративне садівництво); **monoecious** (однодомний), **dioecious** (дводомний); **flora** (рослини), **fauna** (тварини), **herbaceous** (трав'янистий), **herbivorous** (травоїдний), **carnivorous** (комахоїдний), **terrestrial** (наземний), **raptor** (хижий птах), **predator** (хижак) / **predatory** (хижий), **trail** (волок, лісова дорога).

На основі латиномовних запозичень чи їх елементів утворилися терміни: **abiotic** (неживий, абіотичний); **aerobic** (аеробний, кисневий), **anaerobic** (безкисневий, анаеробний), **adventitious** (побічний, адвентивний); **apical** (верхівковий, апікальний); **colony** (сім'я комашина – про бджіл, мурашок), **aquifer** (водовмісний шар ґрунту); **chlorophyll** (хлорофіл), **chlorosis** (хлороз, плямистість листя), **dominant trees** (панівні, домінуючі дерева, крони яких вищі від загального рівня намету), **codominant** (супутній, другорядний), **codominant trees** (дерева, крона яких формує загальний рівень намету), **vulnerable** (уразливий) та ін. [7].

Запозичена з латинської лексема **trail** (< лат. *tragulare*, 'переслідувати звіра', чи < лат. *trahere*, 'тягти, волочити') навіть в її українському відповіднику, фонетично калькованому з англійської, отримала й кальковане англійцями латинське значення: *трелювати* означає 'волокти деревину з місця зрубу'. До прикладу, існує гніздо цього терміна: **trail** (трелювальна дорога, волок), **hiking trail** (туристичний пішохідний маршрут), **nature trail** (природопізнавальна стежка), **green trail** (екомаршрут) [7, 12].

Спостерігаємо запозичення з грецької мови чи ті, які утворені на основі її елементів: **botany** (ботаніка) → **botanical garden** (ботанічний сад), **pathology** → **forest pathology** (фітопатологія лісових порід), **biotic** (живий, життєвий), **biomass** (фітомаса дерева), **biota** (історично сформована сукупність рослин і тварин на певній території; *біота*), **ecological** (екологічний), **ecotone** (перехідна зона між суміжними екосистемами; *екотон*), **edaphic** (едафічний, який стосується ґрунту), **anisotropic** (анізотропний, який має різні властивості у різних напрямках: довжина, ширина, висота), **photosynthesis** (фотосинтез), **autoecology** (аутекологія – наука, що вивчає взаємозв'язки між окремими організмами та довкіллям), **hygrophytes** (гідрофіти, рослини вимогливі до вологості), **mesophytes** (мезофіти, середньо вимогливі), **xerophytes** (ксерофіти, маловимогливі); **endemic** (ендемичний, місцево-ізолюваний – про вид). Як зразок греко-латинського словотвору наведемо приклади: **biocide** (біоцид – хімічний засіб для запобігання ураженню чи руйнуванню деревини); **bioreserve** (біорезерват), **mycology** (мікологія), **mycorrhizal fungi** (мікориза) [7].

Існують інші шляхи запозичень: грецькі з латини (або латинські через грецьку): **insect** (комаха); **climax** (найвища точка в розвитку), **climax community** (клімаксове рослинне угруповання = стабільна стадія в сукцесії угруповань), **climax forest** (стадія зрілості лісу, вік стиглості); грецькі з латини через французьку: **chestnut** (каштан); латинські через французьку: **arid** (посушливий, неродючий – про ґрунт), **aquatic** (водяний, водний), **cedar** (кедр), **lynx** (рись), **recreation** (рекреація), **detention reservoir** (водойма для затримання повеневих

вод); старонімецьке через французьку: **garden** (сад); з верхньонімецької: **warden** (єгер); **wisent** (зубр); з італійської: **bison** (бізон) [7].

Для назв інструментів і приладів англійська фахова мова лісового господарства також послуговувалася запозиченнями з класичних мов: **altimeter** (альтиметр, висотомір), **dendrometer** (дендрометр – прилад для вимірювання товщини та висоти стовбурів дерев), **hypsonometer** (прилад для вимірювання висоти дерева, висотомір), **clinometer** (прилад для вимірювання кутів нахилу місцевості; висотомір); **xylometer** (пристрій для визначення щільності деревини, ксилометр); **relascope** (реласкоп, повнотомір – таксаційний пристрій для визначення суми площ поперечних перерізів дерев, що утворюють деревостани) [7].

Спостерігаємо також паралельне вживання як запозичень, так і питомих національних відповідників із тим самим значенням. Іншомовні запозичення уточнюють чи поглиблюють значення, зумовлюють розширення лексико-семантичного поля, можуть бути синонімічними дублетами термінів і функціонують здебільшого як вузькофахові: **aphis** (лат. *pl. aphid*), **plant louse** (**plant lice**) і **greenfly** (попелиця, тля); **laburnum** (лат.) і **sapwood** (заболонь); **deciduous** (лат.) і **broadleaved** (широколистий); **silvics** (лат.) і **forest science** (лісознавство); **medullary ray** (лат.) і **wood ray** (серцевинний промінь); **decay** *v, n*, (лат.) (гнити, гниття) і **rotten** *adj.* (гнилий): **decay in tree**, **tree decay** (гниль в дереві) – **rotten trees** (фаутні дерева; дерева, пошкоджені гнилизною); **auger** (свердло, бур) і **borer** (1. деревоточець, короїд; 2. бур, бурав, свердло), **boring** (свердління, буріння), **boring insect** (деревооточець); **indigenous species** і **native species** (види місцевого походження, автохтонні); **mortality** і **losses** (відпад) [7].

Латинська лексема **coniferous** (< лат. *cone+ferre*, що має конусний плід) – хвойний отримала національний відповідник, що має довгу традицію вжитку – **softwood**, а **deciduous** (< лат. *de+cadere*, опадати) – листяний має відповідники теж близькі за значенням, але не тотожні – **hardwood** та **broadleaved / broadleaved**. Варто зазначити, що термін **softwoods** не є адекватний для позначення хвойних порід, оскільки не всі хвойні дерева мають м'яку деревину, трапляються і тверді хвойні породи. А **hardwoods** (листяні) не всі мають тверду деревину. З огляду на викладене, латиномовні терміни **coniferous** та **deciduous** є стислими і влучно передають семантику. Деякі запозичення функціонують як в науковому вжитку, так і в загальноповсякденній мові: **recreation** (рекреація, відпочинок); **reserve** (заповідник, заказник) / **natural reserve** (природний заповідник).

З розвитком наукових знань і технічного поступу окремі поняття чи значення їхніх лексем теж зазнають змін. Як трансформувалася зміст запозиченого слова бачимо на прикладі лексеми **seminarium / seminary** – колись 'шкілка, розсадник', сьогодні вона позначає лише вид шкіл для духовництва і належить до терміносистеми богословських наук. Від XVI ст. для позначення цього поняття маємо новий лісівничий термін **nursery**, що походить зі старофранцузького *norture*, чи з латинського *nutrire* (вигодовувати). Лексема **nursery** зазнала зсуву у власній семантиці та функціонує у терміносистемі лісового господарства на позначення шкілки: **forest nursery** (шкілка, лісовий розсадник), **nursery garden** (розсадник для дерев). Для передачі цього ж поняття існує також питома англійський термін **seedbed** (ґрунт для висіву, грядка) [7].

Терміни латинського походження поєднуються з англійськими лексемами. Так, утворений термін **dormancy** (зимова сплячка) (< лат. *dormire*), що стосується

тварин (пор. старослов. *dremati* та укр. *дрімату*) у поєднанні з питомо англійським **seed** утворив термін: **seed dormancy** (насіння у стані спокою) [7, 15].

Важливими термінами лісового господарства і семантично близькими є лексеми **habitat** та **environment**, які водночас належать до біологічної, лісівничої, екологічної та суміжних терміносистем. У контексті лісового господарства, термін **habitat** (< лат. *habitare*) як 'місце існування і поширення виду, біотоп', зустрічається в латиномовних текстах з 1762, а як термін – з 1854 року. У галузевій терміносистемі цей термін має невисокий ступінь сполучуваності: **habitat type** (тип ділянки, визначений за домінуючими видами, який характеризує її біологічний потенціал), **natural habitat** (природне середовище); **forested habitat / woodland habitat** (лісове середовище), **habitat conditions** (природні умови) [7, 12-15].

Лексема **environment** (< лат. *in* → *en* (у значенні *оточувати*) + фр. *environ* (навколо) + *ment*) існує на позначення довкілля чи навкóлишнього природнього середовища. Зафіксована у вжитку з 1827 р., творить низку гніздових термінів галузі: **forest environment** (лісове довкілля); **environmental education** (екологічна освіта); **environmental management** (екологічний менеджмент); **environmental pollution** (забруднення довкілля); **environmental protection** (охорона довкілля); **environmentally-friendly** (екологічно безпечний); **environmentally-sound** (екологічно безпечний, нешкідливий для довкілля), **environmentally responsible** (відповідальний за довкілля) та загальнономовного вжитку: *environmental issues* (екологічні проблеми), *environmental studies* (екологічні дослідження) [7, 15].

Термін латинського походження **sustain** (< лат. *sustinere* (витримувати, підтримувати) в англійській мові є запозиченням-калькою, етимологічно охоплює два ключові значення 'підтримувати' та 'забезпечувати'. У галузевий вжиток цей термін був запроваджений європейськими лісівниками XVIII і XIX ст. з огляду на надмірне вирубування лісів в Європі, а концептуально оформлений у 1987 р. після оприлюднення доповіді Всесвітньої комісії з питань довкілля та розвитку (Комісія Брудтланд) "Наше спільне майбутнє" [8, с. 24-25]. Латинська основа поєдналася з питомими морфологічними елементами, творячи гніздо відповідних термінів: **sustain** → **sustainable forest management** (менеджмент сталого (екологічно збалансованого) лісового господарства = невиснажене управління лісовими ресурсами), **sustainable forestry** (стале (екологічно збалансоване) ведення лісового господарства), **sustained yield, sustained yield management** (невиснажно-продуктивний спосіб управління). Сучасний зміст терміна передає тривимірний аспект – інтеграцію *довкілля, економіки та соціуму* в систему, яка може підтримуватися в життєздатному стані на невизначений термін. Термін є доволі утрудненим для однослівного тлумачення не тільки українською мовою. Існують різні відповідники цього терміна: *стійкий, сталий, невиснажливий, підтримний, екосистемний, екологічно збалансований*, – кожний з яких намагається отримати статус українського відповідника та загальнономовного вжитку.

Латинські запозичення і надалі залишаються основоположними у творенні наукової термінології лісового господарства, найбільше в назвах таксономічних одиниць лісової флори та фауни. Для прикладу, **white poplar** = *Populus alba* L. (тополя біла, тополя срібляста); **black poplar** = *Populus nigra* L. (тополя чорна, осокір); **aspen** = *Populus tremula* L. (тополя тремтяча, осика).

Розрізняють **запозичення** (семантичні і словотвірні) та **калькування** [5, с. 233]. *Семантичне запозичення* – це таке засвоєння мовної одиниці, коли слово набуває значення, тотожне з *оригіналом* у мові-джерелі: **flora** (рослини),

fauna (тварини); **species** (вид, порода), **forest inventory** (облік лісового фонду), **forest depletion** (виснаження лісу). Прикладом семантичних запозичень також слугують терміни: **crown** (1. крона; 2. верхівка дерева; 3. вершина дорожнього профілю); **colony** (сім'я комашина), **depot** (фр.) зі значенням 'транспортне підприємство, що забезпечує експлуатацію і ремонт рухомого складу залізниць', у галузевій терміносистемі передає поняття 'лісового складу', 'лісосховища'.

Словотвірними є запозичення, коли понятійний зміст передається морфемами інших мов: *germine* (лат.) → *germinate* (проростати) → **germina+tion** (проростання); *folium* (лат., *sing.* → *folia* (*pl.*)) + *age* → *foliage* (зелене листя) → **de+folia+tion** (втрата чи опадання листя, дефоліація); *genus* (лат., порода, походження) → *genera* (*pl.*) → **re+genera+tion** (лісовідновлення); *hortus* (лат., сад) + *culture* (лат., спосіб обробітку) → **horticulture** (декоративне садівництво); *arbor* (лат., дерево) + *culture* (лат., спосіб обробітку) → **arboriculture** (лісівництво, вирощування дерев і кущів); *silva* (лат., ліс) + *culture* (лат., спосіб обробітку) → **silviculture** (лісівництво, лісорозведення); *bio* (грец., живий) + *cide* (лат., *cidere* < *-cida* – вбивця) → **biocide** (біоцид – хімічний засіб для запобігання ураженню чи руйнуванню деревини) [7, 15].

Прикладом калькування в терміносистемі лісового господарства можуть бути терміни, запропоновані авторами-розробниками понять, що представляли різні центри лісівничої науки. Для прикладу з німецької: *Bestandsaufnahme* – **inventory** (лісова таксація; облік лісового фонду); *Forstwissenschaft* – **forest science**; *Durchforstungen* – **thinning** (проріджування); *nachhaltigen Forstwirtschaft* – **sustainable forestry** (стале (екологічно збалансоване) ведення лісового господарства); з італійської: *selvicoltura* – **silviculture** – *der Waldbau* (лісівництво).

В англomовній терміносистемі лісового господарства процес запозичень був інтенсивним на етапі активного становлення лісової галузі (XVIII-XIX ст.), коли теоретики і практики, носії різних мов, закладали основи лісівництва та творили терміни на позначення нових понять, формуючи галузевий словник. Ці терміни, через високу точність відображення поняття, досі функціонують у фаховій мові. З метою міжнародної уніфікації фахівці галузі традиційно використовують латинську мову для таксономічних назв рослин та тварин.

Висновки і перспективи. Процес запозичання термінів перебуває у тісному зв'язку з науково-технічним поступом, його перебіг відбувається у двох напрямках: поява нових понять і їх номінацій через запозичення чи внаслідок термінотворчих процесів на основі питомих національних чи запозичених елементів. Аналіз запозиченої лексики показав, що для англomовної термінології лісового господарства характерна етимологічна неоднорідність; спостерігаємо запозичення безпосередньо з мови-оригіналу чи через посередництво інших мов, а також повні і часткові. У процесі становлення лісівничої науки та її технічного оснащення терміносистема поповнювалася та збагачувалася чужомовними запозиченнями, значна кількість яких є латиномовного походження. Оскільки латинська мова була провідною мовою науки попередніх століть, традиційно нові поняття найменовувалися позиченими елементами класичних мов. Деякі запозичення здійснили не безпосередньо з латинської, а через французьку, або вони створилися на німецькому чи італійському мовному ґрунті. Говорячи про співвідношення питомих англійських і чужомовних компонентів варто зазначити, що лівову частку становлять латинські запозичення, менше французькі, грецькі, німецькі, італійські та ін. На сучасному етапі розвитку англomовної терміносистеми лісового господарства творення нових термінів відбувається здебільшого за традиційними моделями словотвору на основі вже запозичених

морфем чи у поєднанні з питомими лексемами загальноживаної мови. Перспективним для подальших досліджень у цьому напрямі є вивчення семантики мовних одиниць в англomовній термінології лісового господарства та порівняльний аналіз відповідних термінів у суміжних галузевих терміносистемах.

Список використаних джерел

1. Вовчанська, С. І. Запозичення як результат термінологічної номінації (на матеріалі німецької термінології маркетингу) [Текст] / С. І. Вовчанська // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Серія : Філологічні науки. Мовознавство. – Луцьк, 2012. – № 22. – С. 191–195.
2. Вовчанська, С. І. Німецька фахова мова маркетингу: структурно-семантичний, лінгвопрагматичний та функціональний аспекти : дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук. : спец. 10.02.04 “Германські мови” [Текст] / С. І. Вовчанська – Івано-Франківськ – Одеса, 2014. – 396 с.
3. Д’яков, А. С., Кияк, Т. Р., Куделько, З. Б. Основи термінотворення: семантичні та соціолінгвістичні аспекти [Текст] / А. С. Д’яков, Т. Р. Кияк, З. Б. Куделько – Київ: Вид. дім “KM Academia”, 2000. – 218 с.
4. Кияк, Т. Р. Запозичення та інтернаціоналізми у фахових мовах [Текст] / Т. Р. Кияк // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – 2006. – Вип. 27. – С. 32-34.
5. Кочерган, М. П. Вступ до мовознавства: Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів [Текст] / М. П. Кочерган. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2001. – 368 с.
6. Миклаш, Л. Т. Семантико-морфологічний аналіз англomовних термінів лісового господарства: *forest, wood, silva* [Текст] / Л. Т. Миклаш // Наукові записки. – Випуск 129. – Серія: Філологічні науки (мовознавство) – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2014. – С. 507-512.
7. Миклаш, Л. Т., Магура Б. О. Англо-український словник лісотехнічних термінів = English-Ukrainian Dictionary of Forestry and Forest Engineering Terminology : Бл. 3 200 слів [Текст] / Леся Миклаш, Богдан Магура; під заг. ред. Ю. Бігуна. – Львів : Каменярь, 2013. – 124 с.
8. Непийвода, В. П. Проблема відтворення англomовних термінів ‘sustainability development’ і ‘sustainability’ в українській правничій мові [Текст] / Василь Непийвода // Екологічний вісник № 3, 2008. – С. 24-26.
9. Саламаха, М. Я. Англomовна терміносистема охорони довкілля: структура, семантика, прагматика : дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук. : спец. 10.02.04 “Германські мови” [Текст] / М. Я. Саламаха. – Львів, 2016. – 317 с.
10. Смирницький, А. И. Лексикология английского языка [Текст] / А. И. Смирницький. – Из-во литературы на иностранных языках. – М., 1956. – 260 с.
11. Українська мова: Енциклопедія / Редк.: В. М. Русанівський, О. О. Тараненко, М. П. Зяблюк та ін. – 2-ге вид., випр. і доп. – К. : Вид-во “Укр. енцикл.” ім. М. П. Бажана, 2004. – 824 с.
12. trail [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.etymonline.com/index.php?allowed_in_frame=0&search=trail
13. habitat [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.merriam-webster.com/dictionary>
14. habitat [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://www.worldwildlife.org/habitats/forests>
15. Online Etymology Dictionary [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://www.etymonline.com>

References

1. Vovchanska, S. I. (2012). Zapozychennya yak rezultat terminologichnoyi nominatsiyi (na materialy nimetskoyi terminologiyi marketyngy [Borrowing as a result of the terminological nomination (based on the German terminology of marketing)]. – Scientific Bulletin of the Volyn National University of Lesya Ukrainka. Series: Philological Sciences. Linguistics, 22, 191-195.
2. Vovchanska, S. I. (2014). Nimetska fakhova mova marketyngy [The German specialized marketing language: structural and semantic, linguistic and pragmatic, and functional aspects : Thesis : Ivano-Frankivsk – Odessa, 396.
3. Dyakov, A. S., Kyyak, T. R., Kudelko, Z. B. (2000). Osnovy terminotvorenniya : semantychni ta sotsio-lingvistychni aspekty [Fundamentals of Terminology: Semantic and Sociolinguistic Aspects] – Kyiv : Kyiv-Mogyla Academy, 218 p.
4. Kyyak, T. R. (2006). Zapozychennya ta internatsionalizmy u fakhovykh movakh [Borrowings and internationalisms in the specialized languages] / T. R. Kyyak // Bulletin of Zhytomyr State University named after Ivan Franko, 27, 32-34. Available at: http://eprints.zu.edu.ua/1068/1/06_ktpifm.pdf.
5. Kochergan, M. P. (2001). Vstup do movoznavstva [Introduction to Linguistics : Textbook]. – Kyiv : “Akademiya”, 368.
6. Myklash, L. T. (2014). Semantyko-morfologichnyy analiz anglomovnykh terminiv lisovoho gospodarstva [Semantic and morphological analysis of the English forestry terms: *forest, wood, silva* / L. T. Myklash // Scientific Bulletin. Series: Linguistics, 129. – Kirovograd, 507-512.
7. Myklash, L. T., Magura, B. O. (2013). Anglo-Ukrayinsky slovnyk lisotekhnichnykh terminiv [the English-Ukrainian Dictionary of Forestry and Forest Engineering Terminology] – Lviv: Kamenyar, 124 p.
8. Nepyvoda, V. P. (2008). Problema vidtvorenniya anglomovnykh terminiv ‘sustainability development’ i ‘sustainability’ v ukrayinskiy pravnychiy movi [The problem of conveying the meaning of the English terms ‘sustainability development’ and ‘sustainability’ in the Ukrainian legal language] / Vasyl Nepyvoda // Ecological Bulletin, 3, 24-26.
9. Salamakha, M. Ya. (2016). Anglomovna terminosystema okhorony dovkillia: struktura, semantyka, pragmatyka [The English terminology system of environmental protection: structure, semantics, pragmatics : Thesis. – Lviv, 317.
10. Smirnitsky, A. I. (1956). Leksikologiya angliyskogo yazyka [Lexicology of the English language] – Moscow, 260.
11. Ukrayinska mova : Entsyklopedia (2004). [The Ukrainian language: Encyclopedia] / V. M. Rusanivskyy, O. O. Taranenko, M. P. Zyablyuk and others. –2nd ed. – Kyiv: Ukr. Encyclopedia, 824.
12. trail. Available at: http://www.etymonline.com/index.php?allowed_in_frame=0&search=trail
13. habitat. Available at: <http://www.merriam-webster.com/dictionary>
14. habitat. Available at: <https://www.worldwildlife.org/habitats/forests>
15. Online Etymology Dictionary. Available at: <https://www.etymonline.com>

ЗАИМСТВОВАНИЯ В АНГЛОЯЗЫЧНОЙ ТЕРМИНОЛОГИИ ЛЕСНОГО ХОЗЯЙСТВА Л. Т. Мыкляш

Аннотация. Рассмотрены этимологические аспекты заимствованных терминов англоязычной терминологии лесного хозяйства, исследованы их семантика, определена типология единиц, проанализированы особенности применения. Изучены источники и пути заимствования лексики и ее

функционирование помогает выявить весь семантический спектр применения термина в профессиональной речи. Анализ заимствованной лексики показал, что для исследуемой терминологии характерна этимологическая неоднородность. В процессе становления и развития лесоводческой науки и практики отраслевая терминология обогащалась иноязычными заимствованиями, значительное количество которых латиноязычного происхождения. Латинский язык был ведущим языком науки предыдущих веков, поэтому традиционно новые понятия наименовывались заимствованными элементами классических языков. Некоторые заимствования усваивались не напрямую с латинского, а через французский, или образовывались на немецкой или итальянском языковой почве. Львиную долю составляют латинские заимствования, значительно меньше французские, греческие, немецкие, итальянские и др. На современном этапе развития англоязычной терминологии лесного хозяйства создание новых терминов происходит в основном по традиционным моделям словообразования английского языка на основе уже заимствованных морфем или в сочетании с общеупотребительными лексемами. Перспективным для дальнейших исследований в этом направлении является анализ семантики языковых единиц в англоязычной терминологии лесного хозяйства и сравнительный анализ соответствующих терминов в смежных отраслевых терминосистемах.

Ключевые слова: заимствования, семантика, термин, лесное хозяйство

BORROWED WORDS IN THE ENGLISH TERMINOLOGY OF FORESTRY

L.T. Myklash

Abstract. *It has been analyzed the borrowed words in the English terminology of Forestry, studied their etymology, semantic peculiarities, classification types, and functioning. The study of origin and source of a borrowed unit and its use reveals the entire scope of the definite meaning within the specialized language.*

The borrowed stock of words is referred to: loan word (when a word is adopted from one language and is incorporated in a recipient language without translation) and loan translation (a calque, when a word is borrowed from another language by literal translation of its components).

The research has shown that the word stock of the English terminology of Forestry is etymologically heterogenous. In the process of historical development of the forestry science and its technical appliances, the vocabulary was enlarged and enriched by loans and loan translations. The largest source of borrowing was Latin due to the fact that it was the Lingua Franca of science and academic centers in the previous centuries. Then new concepts were traditionally named using loans or components of classical languages. Some words had earlier come into Latin from Greek. Besides Latin, a great number of terms of Germanic origin (in particular Scandinavian ones) have been presented and they cannot be dated.

The borrowing process was also stimulated by the different centers of forestry where professionals were native speakers of German, French, Italian and numerous borrowed units have been incorporated into the forestry science. Moreover, Latin and Greek words have commonly been used in systematic or taxonomic names for plants and animals. There have been traced a shift in semantic meaning of some terms and changes of the former terms and assimilation of new ones.

At the current stage in the development of the English terminology of Forestry, borrowing as one of the sources of specialized stock enrichment is primarily carried out based on traditional word formation models using loan words or combinations of Latin or Greek elements and native English word stock.

The prospect of the further research is intended to present the semantic analysis of the forestry terms and compare their meanings and functioning with the relative units in adjacent terminology systems.

Keywords: term, forestry, borrowing, loan word, loan translation, semantics